

Foto: Shutterstock.com

DE LOKALE GESCHIEDENIS ALS
VERBINDEND ELEMENT

Is er **synergie** tussen **sport en cultuur?**

Minister Jet Bussemaker wil de domeinen sport en cultuur dichter naar elkaar toe brengen. Volgens haar kunnen de sectoren beleidsmatig van elkaar leren en elkaar zelfs stimuleren. Hoe is de praktijk? Kruisen deze lijnen elkaar geregeld of lopen ze tot in het oneindige parallel aan elkaar? Wij vroegen het twee wethouders die zowel sport als cultuur in hun portefeuille hebben. De twee lijnen blijken niet alleen perfect combineerbaar, maar al doende ook een stimulans voor een derde beleidsterrein: de toeristische promotie.

Tekst: **Jeroen Kuypers**

De sportwereld heeft één groot voordeel boven die van de cultuur, en dat is de grote mate van direct contact tussen de top en de breedte. Natuurlijk kan een zondagsdichter zijn grote voorbeeld eens de hand schudden wanneer die in de plaatselijke boekhandel komt signeren, maar de getalenteerde jonge pianist kan moeilijk het podium van

de concertzaal bestormen om hetzelfde te doen en de zondagsschilder kan het al helemaal vergeten op dat vlak. Topsporters vertonen zich daarentegen geregeld en gewoonlijk ook gratis tussen het 'sportend volk'. Zelfs in Strijen, een kleine gemeente op het eiland Hoeksche Waard, zijn topsporters geen onbekenden. "Op een particulier

landgoed vinden hier elk jaar de Hippische Dagen plaats. Daar tref je de hoogste en de laagste segmenten van de paardensport en kunnen amateursporters zich dus volop laten inspireren door topsporters", zegt Paulien Tanja, wethouder namens de PvdA. "Maar de plaatselijke voetbalvereniging heeft ook al eens mogen genieten van een

clinic die gegeven werd door spelers van Feyenoord, een voordeel dat culturele verenigingen niet makkelijk kennen.”

Extra duwtje geven

Culturele verenigingen kunnen wel profiteren van dezelfde stimuleringsmaatregelen als hun sportieve tegenhangers. De oude participatieregeling van de sociale dienst is vervangen door het Jeugdsport- en cultuurfonds, bedoeld voor de 4- tot 18-jarigen. De financiële steun uit dat fonds, in belangrijke mate aangevuld door Rabobank Hoeksche Waard, maakt het voor ouders met een loon tot 110 procent van het minimum mogelijk hun kinderen een sport te laten beoefenen of een kunstvorm. “Maar de geldelijke steun die een kleine gemeente in deze tijden kan bieden aan het verenigingsleven is helaas beperkt. Bovendien kun je ook synergie zien te creëren op een ander vlak dan het financiële en administratieve”, vindt Tanja. “Cultuur en sport kunnen tegelijk plaatsvinden, in dezelfde tijd en dezelfde ruimte. Dat heb-

ben we vorig jaar op Koningsdag laten zien. Dergelijke openbare manifestaties zijn ook heel geschikt voor culturele verenigingen om hun deuren te openen voor het publiek, zoals de culturele kring deed met zijn open atelierdagen. Maar volgens mij kun je als gemeente nog een extra duwtje geven

“Cultuur en sport kunnen tegelijk plaatsvinden, in dezelfde tijd en dezelfde ruimte”

door die hedendaagse cultuurbeoefening te kaderen in het culturele verleden van je dorp of stad. Zo hebben wij een aantal oude standbeelden die al lang in de opslag stonden teruggeplaatst in het straatbeeld. We hebben ook aandacht geschonken aan de rol van Zweeds geld in de hulp die Strijen kreeg na de Watersnoodramp van 1953. De herdenking daarvan viel in goede aarde. Ik geef toe dat in een eilandgemeente als Strijen aandacht voor het verleden niet altijd gelijkstaat aan aandacht voor grote gebeurtenissen, zoals een Watersnoodramp, maar het hoeft niet per se groots en meeslepend te zijn om de bevolking te raken. Het is het eigen verleden. Dat boeit, dat biedt een uniek cultuurhistorisch kader en dat stimuleert op haar beurt tot eigen, unieke prestaties.”

Het bezoek van Napoleon

Ook Den Helder ziet de lokale historie als een belangrijk verbindend element tussen sport en cultuur. De marinestad heeft op dat vlak veel te bieden, want in en om de stad heeft deze bijzondere functie veel sporen nagelaten in de vorm van fortificaties. In 2011 werd het 200-jarig bestaan gevierd van de kustverdedigingslinie. Deze dankt haar ontstaan nu eens niet aan een beslissing van een stadhoud-

Dirk Pastoor, wethouder Welbevinden Den Helder

Topsporters vertonen zich geregeld en gewoonlijk ook gratis tussen het ‘sportend volk’

of een koning, maar aan het bezoek van keizer Napoleon aan de meest noordelijk gelegen marinehaven van zijn keizerrijk. Hij zag dat ze in een dermate deplorabele staat verkeerde dat er een vijf kilometer lange linie moest worden gebouwd, compleet met forten, die werden vernoemd naar gevallen Napoleontische helden. Dat Den Helder zich nooit heeft hoeven verdedigen tegen Engelse schepen, maar na de Franse tijd wel de basis is gebleven die Napoleon ervan liet maken, is een gelukkig historisch toeval. Sinds de jaren negentig is de gemeente met succes bezig geweest de

Paulien Tanja, wethouder sport Strijen

Foto: Shutterstock.com

afhankelijkheid van de marine als grootste werkgever te reduceren door de economie te diversifiëren. Daarbij is het maritieme via een achterdeur toch weer voor economische meerwaarde gaan zorgen, namelijk als geschiedenis die toeristen trekt.

“Naast sport en cultuur speelt er nog een derde beleidsterrein een rol, en dat is de citymarketing”

Sport voor promotie

“We hebben gemerkt dat sportieve evenementen een uitstekend middel zijn om mensen van de cultuurhistorische betekenis van de stad te laten proeven”, aldus Dirk Pastoor, wethouder Welbevinden namens de Vrije Socialisten, met onder meer sport én cultuur in zijn portefeuille. “Tijdens de wandeltocht, hét side event van de hardloophwedstrijd de Halve van Den Helder, nemen de deelnemers hun tijd om kennis te maken

met de forten, eenvoudigweg door er doorheen te lopen. Maar er zijn tijdens een voorgaande editie van het evenement ook beelden geplaatst op de zeedijk, en als er daar een hardloophwedstrijd én tegelijkertijd een wandelevent wordt georganiseerd, valt er links en rechts letterlijk en figuurlijk het een en ander te zien. Dus ja: sport en cultuur kunnen elkaar in onze visie uitstekend versterken. Maar in deze voorbeelden speelt er nog een derde beleidsterrein een rol, en dat is de citymarketing. We hebben in Den Helder veel te bieden, zowel aan onze inwoners als aan bezoekers van buitenaf. Niet alleen de fortificaties, maar bijvoorbeeld ook het totaalkunstwerk van Rudi van de Wint in De Nollen. Van de Wint was een kunstenaar die onder andere voor de Tweede Kamer en Paleis Noordeinde schilderijen maakte, maar in het binnenduin De Nollen kon hij zich helemaal uitleven. Daar zijn in de loop der jaren tientallen kunstwerken ontstaan, en die staan er nog steeds, in het landschap zelf. Dit gebied bevindt zich op slechts één minuut lopen van station Den Helder Zuid en hoort daarmee tot de gemeente. We hebben dus heel veel te bieden, en heel veel daarvan is bewandelbaar, maar we doen er nog te weinig mee. We houden het te veel voor onszelf. Dat doen we niet met alles –

met Sail Den Helder en de Vlootdagen pakken we echt wel groots uit – maar het kan toch beter. Sport is een geschikt middel om dit doel, de promotie van Den Helder als cultuurhistorisch centrum, te bereiken.”

Niet zelf opstarten

Maar, zo vervolgt Pastoor, de gemeente zal dergelijke initiatieven niet zozeer zelf nemen als wel faciliteren. “We hebben contracten met Stichting Triade en met Sportservice. Zij zijn de intermediairs voor de verenigingen op cultureel en sportief gebied die tot samenwerking zouden willen komen. Een voetbaltraining op muziek zou misschien een prima initiatief zijn, maar de gemeente gaat dat niet zelf opstarten.”

Het is echter duidelijk dat er bij de gemeente met een welwillend oor naar dergelijke ideeën geluisterd wordt. Logisch: ze komen niet alleen de beoefenaren van sport en cultuur ten goede, maar indirect ook de overige inwoners van de stad. Wie via de cultuurhistorie de synergie tussen sport en cultuur zoekt, geeft ook het beleidsterrein toerisme en recreatie een extra cadeautje. ◀

Verder lezen...

Op het Visie & Beleidsplein op www.sportengemeenten.nl kunt u de volgende documenten downloaden:

‘Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (2014). Sport en Cultuur: samen scoren!’ bij *Landelijke nota’s en rapporten*

‘Gemeente Ommen (2011). Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning, Sport en Cultuur 2012-2015’ bij *Maatschappelijke verbondenheid*

Goede voorbeelden uit de praktijk wat betreft de verbinding sport en cultuur vind u op de website van LKCA:

www.lkca.nl.